

— 80 éve, 1894-ben született Ecaterina TEODOROIU, az első világháború legéndás hírű harcosa, a román nép hőse. (Mh. 1917)

— 100 éve, 1874-ben Hosszúfaluban született FEYÉR Gyula gépészmérnök, energetikai kutató és szakíró, több jelentős szabadsalom szerzője. (Mh. 1959)

— 100 éve, 1874-ben született Herman GESELLIUS finn építész, a finn építészeti mozgalom egyik kimagasló egyénisége. Fontosabb munkáit A. E. Lindgrennel társulva építette Helsinkiben: a Pohjola Biztosító Intézet székháza, az Északi Részvény Bank székháza és a Finn Nemzeti Múzeum. Az ő nevéhez fűződik az 1900. évi párizsi világiállítást finn pavilonja is. (Mh. 1916. március 24.) (Orth)

— 225 éve, 1749-ben Astiben született Vittorio ALFIERI költő és drámaíró, az olasz klasszikus dráma megteremtője, a Risorgimento előfutára. Torinóban katonai akadémiát végzett. A francia felvilágosodás hatása alatt érdeklődésével hazája nemzeti problémáit felé fordult, s feladatát az olasz nemzeti tragédia megteremtésében látta, mint amely alkalmas arra, hogy az olasz szabadságtörekvések megvalósítására buzdítson. 24 tragédiát írt; ezeknek szigorúan klasszikus szerkezet, rövid, szavakban fukar, patétikus mondatok adnak sajátos jelleget. Legnevezetesebbek: *Saul* (1782), *Mirra* (1789), *Virginia* (1777) és *Brutus* (1787). Igen jelentős *Vita* című öszinte önéletrajza (1804). (Mh. 1803. okt. 8. Firenze) (Büchl)

— 375 éve, 1599-ben Londonban halt meg Edmund SPENSER angol reneszánsz költő, az Erzsébet-kor nemzeti poétája. Szabómester fia volt, Cambridge-ben tanult, s Írországban kormányzósi titkári tisztséget töltött be. Legjelentősebb művei a 12 pásztor-költeményből álló *The Shepheard's Calendar*, 1579 (Pásztorkalendárium), az *Amoretti* című szonettgyűjtemény (1591—1595) és a *The Fairie Queene*, 1589—1596 (Tündérkirálynő) című allegorikus hősköltemény, amelyben az Artusmondára nyúl vissza, régi lovagi ideálokat kelt életre és Erzsébet királynőt dicsőíti. Spenser gyönyörű költői nyelve és versformája („spenseri strófák”) nagy hatással volt Byron, Shelley és Keats költészetére. (Sz. 1552. London)

Edmund Spenser :

Szerelmeséhez

*Egy nap a homokba írtam nevét,
de jött a hullám, és elmosta azt;
és újrait nevét seperve szét,
a dagály a parton végigszaladt.
Hiú ember — mondta —, bármint
akarsz,*

*a mulandó nem marad meg soha,
az én életem éppígy szétszakad,
az én nevem is így tűnik tova.
A gyengék — mondtam —
semmisüljenek,
nyelje el őket az idő pora,
de fenn marad a híred és neved,
az égre írja verseim sora.*

*És amikor a világ szétesik,
a mi szerelmünk újjászületik.*

ImeCs Béla fordítása

(Halász Gábor: Az angol irodalom kincsesháza) (Büchl)

Január 17.

— 50 éve, 1924-ben Borosjenőn (Arad) született Radu THEODORU regényíró, elbeszélő, drámaíró, szerkesztő (*Seriusul bânăţean*, *Astra*). Számos regényében ábrázolja a régebbi vagy közelebbi múlt társadalmi és nemzeti harcait, s gyakran fordul jelenkori témákhoz is. Munkái közül kiemelkedik két történelmi regénye: *Bradă şi palos* I—II, 1954—1956; *Strămoşii*, 1968; s a népi hatalom első éveit tükröző *Muntele* I—II, 1963—1967, s az antifasiszta háború emlékeiből, személyes élményekből fakadó néhány elbeszélése.

— 125 éve, 1849-ben Gournay-ban született Eugène CARRIERE francia festő és grafikus. Csökkentett színhatású festményein főleg a családi élet jeleneteit ábrázolta, kedvenc témája az anyaság volt. Festészeténél grafikai munkái is számottevőbbek. Kőlenyomatokat készített: *Daudet, Rodin és Verlaine arcképe* stb. (Mh. 1906. március 27. Párizs) (Orth)

— 145 éve, 1829-ben született Anton NAUM román költő. A mulandóságon borongó, ma már kevésbé vonzó költeményei mellett jelentékenyebb munkája a *Povestea Vulpei* (Goethe: *Reineke Fuchs* nyomán készült átköltés), a liberális és konzervatív politikai csoportosulások harcának „rejtélyes regénye”. (Mh. 1917)

— 155 éve, 1819-ben született Nicolae TURNESCU orvos, a modern román sebészet kiemelkedő előfutára. (Mh. 1890)

— 350 éve, 1624-ben Modenában született Guarino GUARINI olasz építész. Főleg Torinóban dolgozott (*Palazzo Carignano*, *Accademia delle Scienze*, *San Lorenzo kápolna*, *Sant'Andrea templom* stb.), de Párizsban és Lisszabonban is találhatók néhány alkotása. A szakirodalmat *Architectura Civile* című művével gazdagította. (Mh. 1683. Milánó) (Orth)

Január 18.

— 40 éve, 1934-ben Pisekben halt meg Otakar SEVCIK cseh hegedűs és zenepedagógus. Tanulmányait Prágában végezte. A harkovi, kijevei, prágai zeneiskolákban, a bécsi és londoni zeneakadémián tanított. Tanítványai közül kiemelkedett Jan Kubelik, Erika Morini, Kresz Géza, Ludovic Feldman. Hegedűpedagógusként főleg az újjrakészítés és a vonó technikája foglalkoztatta. Számos idevágó munkát hagyott hátra; hangszeriskolái, tanulmányai (etűdjei) ma is használatosak a zeneiskolákban. Fontosabb munkái: *Schule der Violintechnik*, 1883; *Vorschule der Violintechnik*, 1896; *Schule der Bogen-technik*, 1903 stb. (Sz. 1852. márc. 22.) (Benkő)

— 45 éve, 1929-ben Kolozsvárt született PÁSZTOR János színész. A Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskola elvégzése után a Kolozsvári Állami Magyar Színházhoz került. Kiemelkedő színpadi alakításai: *Tersánszky Kakuk Marczi* c. komédiájának címszerepe; Páskándi: *Tornyot választok*; II. Koldus; *Dürrenmatt: Az utolsó halála*; Biff; Bálint Tibor; *Zokogó majom*; *Rezső*; Titus Popovici; *Hatalom és igazság*; Olariu. (H)

— 65 éve, 1909-ben Sabácon született Oskar DAVIČO szerb költő, regényíró és esszéista, a jelenkori szerb irodalom egyik kiemelkedő alkotója. Részt vett az illegális mozgalomban, a partizánharcokban, írásaiban gyakran idézi a harcok emlékeit, forradalmi tanulságait. Munkáiból m.: *Hellász szikláinak közzött*. Útirajz, 1948; *A költemény*. Regény, 1962; *Versék*, 1969. L. még Jugoszláv költők antológiája, 1963; Napjaink éneke, 1967.

— 75 éve, 1899-ben született Alexandru NICOLAU, a romániai munkásmozgalom harcosa. (Mh. 1937 szeptemberében)

Január 19.

— 10 éve, 1964-ben Bukarestben halt meg Constantin ARGESANU próza- és drámaíró, ny. repülőtábornok. Iróbb munkásságának legértékesebb darabjait humoros-szatirikus karcolatai alkotják, de bennük Brăescura emlékeztető modorban ábrázolja a két háború közötti katonai bürokrácia fonákságait. Számos írásában az élmény közvetlenségével eleveníti fel a repülősök életét. (Sz. 1894. dec. 21. Focşani)

— 10 éve, 1964-ben Marosvásárhelyen halt meg KOPP Elemér botanikus, tudományos kutató és tanár. 1923-ig az erdélyi cukoriparban dolgozott (Botfalva), majd a kolozsvári gyógynövény kísérleti állomásán, 1949-től a Marosvásárhelyi Or-